

פתרון 4

1. פונקציות רציונליות: חשבו את האינטגרלים הבאים .

$$\int \frac{2x-3}{x^2+7} dx \quad \text{ג.} \quad \int \frac{1}{(2x-1)(x+2)^2} dx \quad \text{ב.} \quad \int \frac{3x+2}{x^2+5x+6} dx \quad \text{א.}$$

$$\int \frac{x}{x^3-1} dx \quad \text{ד.} \quad \int \frac{x-1}{x^2+2x+5} dx \quad \text{ו.} \quad \int \frac{x^3}{x^2+x+1} dx \quad \text{ה.} \quad \int \frac{x}{(x+1)(x^2+1)} dx \quad \text{ז.}$$

$$\int \frac{3x+2}{x^2+5x+6} dx \quad \text{א.}$$

$$\int \frac{3x+2}{x^2+5x+6} dx = \int \frac{3x+2}{(x+2)(x+3)} dx \stackrel{(*)}{=} \int \left(\frac{-4}{x+2} + \frac{7}{x+3} \right) dx = -4 \ln|x+2| + 7 \ln|x+3| + c$$

(*) פירוק לשברים חלקיים:

$$\frac{3x+2}{(x+2)(x+3)} = \frac{A}{x+2} + \frac{B}{x+3} \rightarrow 3x+2 = B(x+2) + A(x+3) \rightarrow A = -4, B = 7$$

$$\int \frac{1}{(2x-1)(x+2)^2} dx \quad \text{ב.}$$

נפרק את השבר למנות חלקיות:

$$\frac{1}{(2x-1)(x+2)^2} = \frac{A}{2x-1} + \frac{B}{x+2} + \frac{C}{(x+2)^2} \rightarrow 1 = A(x+2)^2 + B(x+2)(2x-1) + C(2x-1)$$

הציבו $x = -2$ וקבלו $1 = -5C$ לכן $C = -\frac{1}{5}$, הציבו $x = \frac{1}{2}$ וקבלו $1 = \left(\frac{5}{2}\right)^2 A$ ולכן $A = \frac{4}{25}$,

הציבו $x = 0$ וקבלו $1 = 4A - 2B - C$ לכן $B = \frac{-2}{25}$. הציבו:

$$\int \frac{1}{(2x-1)(x+2)^2} dx = \int \left(\frac{\frac{4}{25}}{2x-1} + \frac{\frac{-2}{25}}{x+2} + \frac{\frac{-1}{5}}{(x+2)^2} \right) dx = \frac{4}{25} \ln|2x-1| - \frac{2}{25} \ln|x+2| + \frac{1}{x+2} + c$$

$$\int \frac{2x-3}{x^2+7} dx \quad \text{ג.}$$

$$\int \frac{2x-3}{x^2+7} dx = \int \frac{2x}{x^2+7} dx - \int \frac{3}{x^2+7} dx = \ln(x^2+7) - \frac{3}{\sqrt{7}} \arctan\left(\frac{x}{\sqrt{7}}\right) + c$$

$$\int \frac{x}{(x+1)(x^2+1)} dx \quad \text{ז.}$$

$$\int \frac{x}{(x+1)(x^2+1)} dx \stackrel{(*)}{=} \frac{1}{2} \int \left(\frac{-1}{x+1} + \frac{x+1}{x^2+1} \right) dx = -\frac{1}{2} \ln|x+1| + \frac{1}{4} \int \frac{2x+2}{x^2+1} dx =$$

$$-\frac{1}{2} \ln|x+1| + \frac{1}{4} \ln|x^2+1| + \frac{1}{4} \cdot 2 \cdot \arctg x + c$$

$$\int \frac{x^3}{x^2+x+1} dx \cdot \text{ה}$$

$$\int \frac{x^3}{x^2+x+1} dx \stackrel{(*)}{=} \int \left(x-1 + \frac{1}{x^2+x+1} \right) dx = \frac{1}{2} x^2 - x + \int \frac{1}{\left(x+\frac{1}{2}\right)^2 + \frac{3}{4}} dx =$$

$$\frac{1}{2} x^2 - x + \frac{2}{\sqrt{3}} \arctan \frac{2x+1}{\sqrt{3}} + c$$

(*) מעלת המונה גדולה ממעלת המכנה לכן יש לבצע חילוק פולינומים.

$$\int \frac{x-1}{x^2+2x+5} dx \cdot \text{ו}$$

$$\int \frac{x-1}{x^2+2x+5} dx = \frac{1}{2} \int \frac{2x-2}{x^2+2x+5} dx = \frac{1}{2} \int \frac{2x+2-4}{x^2+2x+5} dx$$

$$= \frac{1}{2} \int \frac{2x+2}{x^2+2x+5} dx - \frac{1}{2} \int \frac{4}{x^2+2x+5} dx = \frac{1}{2} \ln|x^2+2x+5| - 2 \int \frac{1}{(x+1)^2+4} dx =$$

$$= \frac{1}{2} \ln(x^2+2x+5) - \frac{2}{2} \arctan\left(\frac{x+1}{2}\right) + c = \frac{1}{2} \ln(x^2+2x+5) - \arctan\left(\frac{x+1}{2}\right) + c$$

$$\int \frac{x}{x^3-1} dx \cdot \text{ז}$$

$$\frac{x}{x^3-1} = \frac{x}{(x-1)(x^2+x+1)} = \frac{1/3}{(x-1)} + \frac{-1/3x+1/3}{(x^2+x+1)} = \frac{1/3}{(x-1)} - \frac{1}{3} \frac{x-1}{x^2+x+1}$$

$$\int \frac{x-1}{x^2+x+1} dx = \int \frac{\frac{1}{2} \cdot (2x+1) - \frac{1}{2} - 1}{x^2+x+1} dx = \frac{1}{2} \int \frac{(2x+1) dx}{x^2+x+1} - \frac{3}{2} \int \frac{dx}{x^2+x+1} =$$

$$= \frac{1}{2} \int \frac{(2x+1) dx}{x^2+x+1} - \frac{3}{2} \int \frac{dx}{\left(x+\frac{1}{2}\right)^2 - \frac{1}{4} + 1}$$

לכן:

$$\int \frac{x}{x^3-1} dx = \frac{1}{3} \int \frac{dx}{x-1} - \frac{1}{3} \left[\frac{1}{2} \int \frac{(2x+1)dx}{x^2+x+1} - \frac{3}{2} \int \frac{dx}{(x+\frac{1}{2})^2 + \frac{3}{4}} \right] =$$

$$= \frac{1}{3} \ln|x-1| - \frac{1}{6} \ln(x^2+x+1) + \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{\sqrt{3/2}} \operatorname{arctg} \frac{x+\frac{1}{2}}{\sqrt{3/2}} + C = \frac{1}{3} \ln|x-1| - \frac{1}{6} \ln(x^2+x+1) +$$

$$+ \frac{1}{\sqrt{3}} \operatorname{arctg} \frac{2x+1}{\sqrt{3}} + C$$

2. חשבו את האינטגרלים הטריגונומטריים הבאים:

א. $\int \sin^4 x dx$

ב. $\int \sin^3 x \cos^4 x dx$

ג. $\int \sin^2 x \cos^2 x dx$

ד. $\int \frac{\cos^2 x}{\sin x} dx$

ה. $\int \frac{\cos^2 x}{\sin x} dx$

א. $\int \sin^2 x \cos^2 x dx$

$$\int \sin^2 x \cos^2 x dx = \int (\sin x \cos(x))^2 dx = \frac{1}{4} \int \sin^2(2x) dx = \frac{1}{4} \int \frac{1 - \cos(4x)}{2} dx$$

$$= \frac{1}{8} \left(x - \frac{\sin(4x)}{4} \right) + C$$

ב. $\int \sin^3 x \cos^4 x dx$

$$\int \sin^3 x \cos^4 x dx = \int \sin^2 x \cos^4 x \sin x dx = \int_{u=\cos x, du=-\sin x dx} (1-u^2)u^4 du = \frac{-1}{5}u^5 + \frac{1}{7}u^7 + c =$$

$$\frac{-1}{5} \cos^5 x + \frac{1}{7} \cos^7 x + c$$

ג. $\int \sin^4 x dx$

$$\int \sin^4 x dx = \int (\sin^2 x)^2 dx = \frac{1}{4} \int (1 - \cos(2x))^2 dx = \frac{1}{4} \int (1 - 2\cos(2x) + \cos^2(2x)) dx$$

$$= \frac{1}{4} \int \left(1 - 2\cos(2x) + \frac{\cos(4x)+1}{2} \right) dx = \frac{1}{4} \left(x - \sin(2x) + \frac{\sin(4x)}{8} + \frac{x}{2} \right) + C$$

$$= \frac{1}{4} \left(-\sin(2x) + \frac{\sin(4x)}{8} + \frac{3x}{2} \right) + C$$

ד. $\int \frac{\cos^2 x}{\sin x} dx$

$$\begin{aligned}
\int \frac{\cos^2 x}{\sin x} dx & \stackrel{\substack{t=\cos(x) \\ dt=-\sin(x)dx}}{=} \int \frac{t^2}{-\sin^2 x} dt = \int \frac{t^2}{t^2-1} dt = \int \frac{t^2-1+1}{t^2-1} dt \\
& = \int 1 + \frac{1}{t^2-1} dt = \int 1 + \frac{1/2}{t-1} - \frac{1/2}{t+1} dt \\
& = t + \frac{\ln(|t-1|)}{2} - \frac{\ln(|t+1|)}{2} + C \\
& = \cos(x) + \frac{\ln(|\cos(x)-1|)}{2} - \frac{\ln(|\cos(x)+1|)}{2} + C
\end{aligned}$$

$$\int \frac{1}{\sin x + \cos x} dx \quad \text{ה.}$$

נציב: $u = \tan \frac{x}{2}$, $\sin x = \frac{2u}{1+u^2}$, $\cos x = \frac{1-u^2}{1+u^2}$, $dx = \frac{2}{1+u^2} du$
ונקבל:

$$\int \frac{1}{\sin x + \cos x} dx = \int \frac{-2}{u^2 - 2u - 1} du$$

נפרק לשברים חלקיים ונפתור את האינטגרל:

$$\int \frac{-2}{u^2 - 2u - 1} du = \frac{1}{\sqrt{2}} (\ln(\sqrt{2} \tan(\frac{x}{2}) + \sqrt{2} + 2) - \ln(\sqrt{2} \tan(\frac{x}{2}) - \sqrt{2} - 2))$$